

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
POLITIKOS ĮGYVENDINIMO GRUPĖS**

PAŽYMA

**DĖL VARTOTOJŲ TEISIŲ APSAUGOS ĮSTATYMO NR. I-657 12 IR 40 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 49¹ STRAIPSNIU ĮSTATYMO PROJEKTO
(TAP-18-1998) (TAIS-18-12823(2))**

2018-11-22 Nr. NV-3089

Vilnius

Rengėjas: Teisingumo ministerija.

Tikslas: užtikrinti veiksmingesnę vartotojų interesų apsaugą, stiprinant Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos (VVTAT) įgaliojimus ir nustatant adekvačią pardavėjų ir paslaugų teikėjų atsakomybę už teisės aktų, nustatančių vartotojų teisių apsaugą, pažeidimus.

Esama situacija:

- VVTAT neturi įgaliojimų nei atlikti prekių ir paslaugų kontrolinius pirkimus, nei duoti privalomus nurodymus elektroninės informacijos prieglobos paslaugų teikėjams ir tinklo paslaugų teikėjams, kad būtų apribota prieiga prie pardavėjų ir paslaugų teikėjų interneto svetainių;
- VVTAT už vartotojų apsaugos reikalavimų pažeidimus pardavėjui, paslaugų teikėjui gali skirti nuo 144 iki 1448 eurų baudą.

Esmė:

- VVTAT suteikti šiuos įgaliojimus:
 - organizuoti ir atlikti ekonominius, sociologinius, vartotojų elgsenos ir kitus tyrimus vartotojų apsaugos srityje;
 - atlikti prekių ir paslaugų kontrolinius pirkimus („slaptas pirkėjas“):
 - ✓ reklamos priežiūros srityje (siekiant patikrinti reklamoje naudojamus teiginius),
 - ✓ nesąžiningos komercinės veikios srityje (siekiant patikrinti nurodomų kainų (nuolaidų, akcijų) tikslumą),
 - ✓ interneto prekybos srityje (siekiant patikrinti, ar nekliudoma vartotojui pasinaudoti sutarties atsisakymo teise),
 - ✓ produktų saugos srityje (siekiant patikrinti, ar subjektas vykdo VVTAT sprendimus netiekti nesaugaus produkto į rinką).
 - inicijuoti pardavėjų ir paslaugų teikėjų interneto svetainių, kuriose šiurkščiai pažeidžiami vartotojų apsaugos reikalavimai, blokavimą.
- numatyti baudų už vartotojų apsaugos reikalavimų pažeidimus pardavėjams, paslaugų teikėjams padidinimą (nuo šiuo metu nustatytų 144 - 1448 eurų iki 500 - 5000 eurų, nes nustatyti baudų dydžiai nėra pakankamai veiksmingi ir atgrasantys. Nemažai komercinės veiklos subjektų, kuriems paskirtos baudos už teisės aktų, reglamentuojančių vartotojų teisių apsaugą, pažeidimus, dažnai pakartotinai pažeidžia šiuos reikalavimus.
- reikalingi papildomi asignavimai - 105 tūkst. eurų, iš jų:

- organizuoti vartotojų nuomonių, elgsenos, prekių ir paslaugų kainų bei kitus tyrimus - 20 tūkst. eurų;
- atlikti prekių ir paslaugų kontrolinius pirkimus bei blokuoti interneto tinklalapius (duoti privalomus nurodymus tinklo paslaugų teikėjui panaikinti galimybę pasiekti informaciją) - 85 tūkst. eurų, iš jų: 40 tūkst. eurų 2 naujų pareigybių darbo užmokesčiui ir socialiniam draudimui; 5 tūkst. eurų darbo vietų įrengimui ir išlaikymui; 30 tūkst. eurų specialios programinės įrangos atlikti interneto svetainių monitoringą ir nustatyti pažeidėjus įsigijimui; 10 tūkst. eurų prekių ir paslaugų įsigijimui, vykdant kontrolinius pirkimus.

Derinimas:

- derinta su Ūkio, Finansų ministerijomis, Informacinės visuomenės plėtros komitetu, Nacionaline teismų administracija, VVTAT, Ryšių reguliavimo tarnyba;
- VVTAT derino be pastabų;
- Finansų ministerija, Ryšių reguliavimo tarnyba ir Nacionalinė teismų administracija nustatytu laiku išvadų nepateikė;
- Ūkio ministerija siūlė sistemiškai įvertinti, ar nėra galimybių siekiamo tikslo (užtikrinti vartotojų interesų apsaugą) įgyvendinti mažiau ribojančiomis priemonėmis, nei kontrolinis pirkimas, tačiau Teisingumo ministerijos nuomone VVTAT privalo turėti įgaliojimus atlikti kontrolinius pirkimus. Be to, tokį ūkio subjektų veiklos patikrinimo būdą numato Viešojo administravimo įstatymas;
- dėl Informacinės visuomenės plėtros komiteto siūlymo apibrėžti sąvoką „didelė žala“, Teisingumo ministerija pažymi, kad didelės žalos vartotojų kolektyviniams interesams rizika kyla dėl šiurkštaus šio įstatymo, Civilinio kodekso, Nesąžiningos komercinės veiklos vartotojams draudimo įstatymo ar Produktų saugos įstatymo pažeidimo;
- Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė 2018 m. lapkričio 22 d. išvadoje Nr. NV-3088 atkreipia dėmesį teisės aktų formuluotės turi būti tikslios, kad teisinių santykių subjektai galėtų savo elgesį orientuoti pagal teisės reikalavimus. Atsižvelgiant į tai, Įstatymo projekte vengtina vertinamojo pobūdžio nuostatų, tokių kaip „didelė žala“, o vartojamų sąvokų turinys („vartotojų kolektyviniai interesai“, „prieiglos paslaugų teikėjai“, tinklo paslaugų teikėjai“) turi būti aiškus ir nedviprasmiškas, pateikiant jų apibrėžimus. Tai ypač svarbu atsižvelgiant dar ir į tai, kad šios nuostatos lemia Įstatymo projektu reguliuojamų pažeidimų turinį bei ratą subjektų, kuriems būtų taikomi Vartotojų teisių apsaugos tarnybos privalomi nurodymai.

Atitiktis Vyriausybės programai: atitinka Vyriausybės programos priemonių plano „*Vartotojų apsaugos sistemos veiksmingumo didinimas, sukuriant aiškų ir skaidrų reguliavimą, optimizuojant vartotojų apsaugos procesus*“ nuostatas.

Dalykinio vertimo išvada: atsižvelgiant į 2018 m. lapkričio 21 Vyriausybės pasitarime priimtą sprendimą teisės akto projektą svarstyti 2018 m. lapkričio 28 d. Vyriausybės posėdyje, siūlome klausimą įtraukti į posėdžio B dalį, prieš tai jį aptarti 2018 m. lapkričio 27 d. Tarpinstituciniame pasitarime.

Patarėjas

Saulius Gaigalas

Saulius Gaigalas, tel. 8 706 63 789, el. p. saulius.gaigalas@lr.lt

